

Nachtzwaluw (*Caprimulgus europaeus*) 2019 in Gemeente Bergeijk

Ambassadeur zwaluwen: Gemeente Bergeijk is sinds 2012 ambassadeur van 5 zwaluwen: de boerenzwaluw, de huiszwaluw, de oeverzwaluw, de gierzwaluw en de nachtzwaluw. Dit onderzoek treft alleen de nachtzwaluw in gemeente Bergeijk. De overige zwaluwen zijn hierbij niet opgenomen.

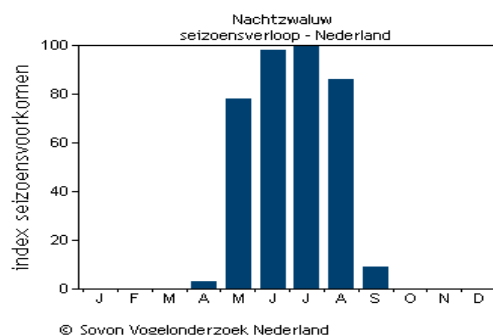
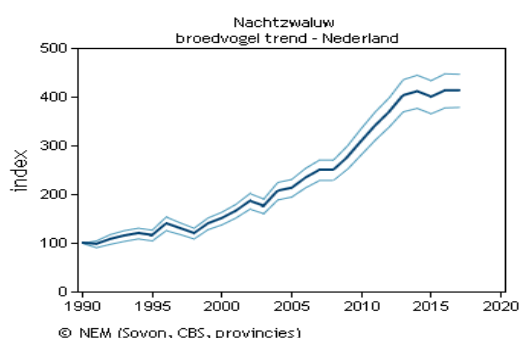
Korte beschrijving nachtzwaluw (gegevens van SOVON Vogelonderzoek Nederland): Nachtzwaluwen arriveren in de laatste dagen van april en de eerste helft van mei in ons land. Ze verlaten het in augustus en september. Uit het verleden zijn uit de nazomer kleine samenscholingen op voedselrijke plekken bekend; het is onbekend of dit verschijnsel nog voorkomt. Van doortrek valt bij deze nachttrekker weinig te merken, op spaarzame waarnemingen ver buiten de broedgebieden na.

Broedtijd: Op enkele paren in de duinstrook na broeden alle nachtzwaluwen op de zandgronden van Oost- en Zuid-Nederland. De soort nestelt hier op de heidevelden met enige opslag, aan randen van stuifzanden en regionaal op open plekken in naaldbos. De Veluwe, Noord-Brabant en Noord-Limburg nemen een groot deel van de landelijke populatie voor hun rekening. De stand van de nachtzwaluw nam af vanaf 1950 of eerder af, onder andere door ontginning van

broedgebieden. Deze afname hield lang aan en de soort verdween in het laatste kwart van de twintigste eeuw uit veel kleine of geïsoleerd liggende heidevelden. Sindsdien herstelden de landelijke aantallen spectaculair, maar de verloren gegane terreinen werden niet allemaal opnieuw bezet. De recente opleving is deels bevorderd door selectieve boskap en andere vormen van heideherstel die tot vergroting van broedhabitat leiden.

Telmethode: In schemer en tijdens rustige, zwoele nachten met volle maan. Start 's avonds 10-70 minuten na zonsondergang (het vroegst bij bewolkt weer, het laatst bij helder weer), einde zang 's ochtends 60-30 minuten voor zonsopkomst. Alle waarnemingen noteren, met nadruk op zang (ratel), roep (paddengeluid), vleugelklappen en alarm. Gebruik recorder kan territoriale activiteit stimuleren, maar pas op voor overdadig gebruik i.v.m. verstoring en probeer eerst zondernabootsing te tellen. Bij hoge dichtheden (plaatselijk gangbaar) uitgaan van maximaal aantal gelijktijdige geregistreerde paren/mannetjes. Wees alert op verplaatsingen

)vogels gebruiken vaak verschillende zangposten, soms gescheiden door ongeschikt habitat zoals gesloten bos). Met name bij recordergebruik kunnen vogels forse afstanden afleggen. Solitaire paren reageren vaak niet op de recorder en zijn soms opmerkelijk stil. Ze ratelen rond een uur na zonsondergang enkele minuten spontaan. Nestindicatieve waarnemingen (nestbouw, transport voedsel of uitwerpselen, alarm) telt altijd. In geval van adult in broedbiotoop, zang en/of balts, moet er minimaal 1 waarneming zijn in de periode 15 mei t/m 10 augustus.

Broedbiologie: Gebonden aan halfopen heide en open bossen op zandige bodem. Geen nest, eieren op kale bodem. Eileg meest van begin juni tot begin augustus. Eén of twee broedsels per jaar (tweede broedsel ineengeschoven met eerste), 2 eieren, broedduur 16-21 dagen, jongen met 30-35 dagen zelfstandig (vanaf dag 15 vlieg pogingen).

Waargenomen territoria waargenomen in Bergeijk in 2013-2014:

Stevensbergen met omgeving	12
Venakkerbosch met omgeving	9
Riebos - Zwarte Horstweijer met omgeving	8
Witrijt met omgeving	8
Stukken met omgeving	6
overig	5
Totaal	48

Opmerking: van later datum zijn geen gegevens bekend.

Conclusie: De landelijke trend van de nachtzwaluw is zeer positief. Er zijn vele kaalplekken gerealiseerd hetgeen dankbaar door de nachtzwaluw wordt ingevuld. Toch zal in de toekomst onze aandacht naar deze vogel niet mogen verslappen, omdat we dan ook weer met een snel tempo terug naar 1950 gaan.

Opgemaakt op 1-8-2019 door:

Vogelwerkgroep IVN Bergeijk-Eersel.

Info.ivnbe@gmail.com